

מסורת הש"ס

א) ביותם כד לט, ב) ג) על
ט, א) (לעיל לה: ד) פירות
דך ארבעה כ"ל, ב) שנה
ק"י: קבל, ומוספתה פ"ג,
ו) (לעיל ט"ו, א) וצנת קבל,
ט"ט, ב) שם קבל: לעיל י"ב,
ט) עירובין א"ו, א) שם,
ס) וימנות סד"ג, ט) וצנת
לג"ט, א) וצנת, ט) וצנת
מוספת כ"ב י"ב, ד"ה לט"ו,

גליון הש"ס

רש"י ד"ה משום מקח
ומכר וכו' אבוד פן
המקרא. עין רש"י לעיל
דף ט ע"ב ד"ה אין
מסקין:

מוסף רש"י

הא ר' יהושע. הא דמנן
משילין דש"י מירחא ביו"ט
לכבוד מנחם ור' יוחנן
יהושע הוא שמייה דהנחת
במהה דהנחתה את הוור
לא קאמר ר"א התם. אורח
בנו שנפלו לבור. ביו"ט
ואין עניהם רחמים
לדשמייה ביום אחד
ק"ל. ואינו שרחרר.
שמואל לו עללה שנה חנו
שמן ממנו (שם). עד כאן
לא קאמר ר"א התם.
לדון מעריכות רש"י.
דאפשר לארומה.

דמייה כמנן דעבר לזרין
ביו"ט. אבל בני משילין
לדלף הערמה למייה
להתירא לא (שם). ב"ש
אומרים אין מוציאין.
הואלה שלא לזרין, דלא
יאפשר לנחילה ביו"ט
טפי מנשנת אלא אכול נפש
(שבת קכ"ד). לא את
הקטן וגו'. כל מילי דה"ל
זרין חליה (לעיל י"ב).
בהמה והכלים כרגיל
הבעלים. שהשאל לא
לוקח בהמה או כלים
מחזרו ביום טוב, אלו יכול
להלוים אלא למקום
שהשאלם. שהשאלים
מותרין ליק שם, ואם
עירבו לנפון לא ילוינו זה
לדרוס (ש"ב י"ד) כסם
שאין אדם יכול ליק ליק
אלא עד תמוס שנת, כך
בהמה איה יכולה ליק
חוק לתמוס, ולכו מני ליק
לו רשות לנגוס חוק לתמוס
(האורח ח"א ט"ו שם). הרי
אלו כרגיל שהיה. אין
העיסה הולכת אלא למקום
ששמייה מותרות ליק שם
ואם עירבו זו לנפון זה
לדרוס אין עיסה על
ממקומה לפי שאין לו של
כפון אפילו אמה אמת
גדרוס וה"מ ששמייה
עירובין לנפון אלפים
(ש"ב י"ד). ר' יהודה
פוסק במום. שאין צנלה
המים אוקרת על צנלה
הקמת כלם (שם).

מוסף תוספות

א. ונכרי כמב. דלאו
דוקא גזירה דהא מרי' מ
ורבנן דרבנן הוא, אלא
הקדש היינו מרי' גופיה.

משילין פרק חמישי ביצה

לז.

עין משפט
נר מצוה

דאית ליה אשה ובנים. שני זכרים לז"ש או זכר ונקבה לז"ה ותו לא
מיפקד כולי האי כדאמרין ביצמות (דף ס"א): ומיהא קנת מלוה איכא
כדאמר' ב' צבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידך (קהלת ה'): מלוה
גדולה האמיס ליצט ונפקא לן מוהיה הצבור (דברים כה): שמה

יטוב פסק דין לדינין ושטר אירוסין
לקדושין ושטר חליצה לחולצת וכתובה
ליצמה: משום מקח ומכר. דלמקח
וממכר דמו שמואל מרשמו לרשות
הקדש. ומקח וממכר * אסור מן המקרא
דכתיב ממנואל חפנך ודבר דבר
(שפי' נח). אי נמי מקח וממכר אתי
לידי כתיבה שטרי מכירה וא"ת הוא
לה גזרה לגזרה כולה חדא גזרה
היא: שני רב יוסף אפי' ליפנס
לפניו צו ביום. דליכא למימר לאו
מוכחא מלתא היא דלמקחי טבלא
מכין דאין ידוע שיהא הוא זרין
לשיריים ורואים שמוליך תרומה לכהן
ומחי דכולה מלתא משום שמחת יו"ט
דכהן שזרין לה הוא אפי' אסור:
והני משום רשות איכא משום שבות
ליכא. אלא מיעוטא קאי דקאמר אלו הן
משום רשות ובי אין משום שבות
והלא אסרו כדאמרין כל שחייבין
עליו אלמא כלהו לאסורא והני בתראי
משום מלוה איכא צעשימו ומשום
שבות ליכא לאסרה בשבת בתמיה
והלא אסרו והיכי פלגינהו תנא
דמנן' דבקמאי אדכר שבות ובאמנאי
ובתראי לא אדכר שבות: ה"ק לא
מנעי רב. כלומר כולם משום שבות
יש בהן והראשונים אסור יש בהן ואין
בהן לחלות מלוה והאמנעיים יש בהן
שבות ואע"פ שיש בהן קנת מלוה
והאסרוניס מלוה גמורה הן ואע"פ כ'
גזרו עליהן שבות ולא זו חף זו קמני
לא תימא קמאי הוא דאסרי דה"ל
שבות גרידתא כולא שעבר על
השבות דאין עס עבירה זו שמך
מלוה אלא אפי' מנעי דה"ל שבות
דאיכא רשות קרבות מלוה גבה נמי
אסור: משילין פירוש רב. אלמא גזרו
ר' אליעזר. סופא דקתני אין צין
ביו"ט לשבת דכל שבות דגזרו על שבת

גזרו על יו"ט ואפי' בהפסק ממנו ר"א
ממנו ר' יהושע היא: אוסו ואם צנו. שאין מותרין לשחוט שניהן היום: דאפשר לאערומי. דלא מוכחא מילתא דלהנלח ממנו מכין
דהרואה אומר הראשון שהעלה כחוש הוא והשני יפה הימנו: אכל פה לא אפשר לאערומי. דהכל יודעין שלא יניחם ואלו עושה אלא להנלח
ומזלזלין בחיקוי ביו"ט: אין מוציאין את הקטן וכו'. דלא הותרה הוצאה שלא לזרין וצ"ע טעמיה דלא לזרין נמי גזרינן ואפי' גבי הפסק ממנו. ולצ"ש
דאמרי הוצאה שלא לזרין מותרת מה"מ בטעמיה נמי לא גזרו רבנן: אטו עלטול לאו זרין הוצאה הוא. תמילת הוצאה ע"י טעמיה היא וכל מה
שגזרו אינו אלא משום הוצאה. והאי דלא גזרו על טעמיה כלים ואוכלים מפני שלא יוכלו לעמוד דלא לזרין עונג שבת ושמחת יו"ט: ב' מתני' הנהמה
והכלים כרגלי הבעלים. אין אדם יכול להוליכה ביו"ט אלא במקום שבעליה יוכלו ליקן: והי ערב יש לה אלפים לכל רוח העיר והם
עבר לנפון גם היא תכל לנפון ולא לדרוס: ושאין מיוחדין. לאחד מהן אלא לכולן: הרי אלו מקום שהולכין. למקום שכולן יוכלו
ליקן מותר להוליך את הכלים. אכל אם ערב אחד מהם לנפון ואם לאו ערב הוא מעכב על ידם מלהוליכם לדרוס אפי'
פסיעה אחת מפני חלקו והן מעכבין על ידו מלהוליכם לנפון אלא אלפים שהן מותרין בהן: הרי הוא כרגלי השואל. שהרי קנה
שציתו אלו בין השמשות דבין השמשות שהוא כניסת היום קונה שציתה: ביו"ט. ואם שאלו ביו"ט משחטה: הרי הוא כרגלי המשאל.
לפי שקנה שציתה אכל בעליו. האשה שהשאלה מהצדקה פזלן. לקדמתה: ומי ומלה לעיסה הרי אלו. הקדמה והעיסה: כרגלי שסיון. אין
מוליכות אותם אלא למקום ששמייה יכולות ליקן דביו"ט שאלה קנו התבצין או המים והמלח שציתה אכל בעליהן: שאין בהן ממש. אין
ניכרות לא צדקרה ולא בעיסה הלכך אין מעכבות הולכתן. ובגמ' מוקי לה בתבציל עבה שאין המים ניכרים צו. ובמלה לא פליג דמוקמינן לה
בגמ' ב' תמלה אסתרוקנית שהיא גסה וניכרת: גב' מתני'. דקמני המוסר בהמנו לרועה ביו"ט הרי אלו כרגלי הבעלים ולא כרגלי הרועה

משום מקח ומכר. פרש"י דלמקח וממכר דמו שמואלין מרשמו
לרשות הקדש ומקח וממכר אסור מן המקרא דכתיב
ממנואל חפנך ודבר דבר אי נמי מקח וממכר אתי לידי כתיבה
שטרי מכירה ואם תאמר הוי לה גזרה כולה חדא גזרה א'
ורמיניהו משילין פירות דרך
ארובה וכו'. ומימה

דאמרין צמגילה (דף ק"א): אין צין יו"ט
לשבת אלא אכול נפש צנלד ואמאי
לא פריך ליה ממשילין * וכו' ומאי
אמאי לא פריך לאלתר מנז"ה דמתיירין
הוצאה ביו"ט שלא לזרין וצננת
אסור וי"ל דהתם לא פריך ממתני'
משום שהיה יודע שהיה יכול לדחות
דהא דקאמר התם אין צין יו"ט לשבת
כו' ה"מ דברים שהן דלורייתא אכל
מילי דרבנן איכא טובא צנייהו והכא
מיידי צננות דרבנן ולכן לא מיימי
מהוצאה דאסורא דלורייתא ומ"מ
קאמר שפיר צממוך הא צ"ש דהכי
מדמה דכיון דצ"ש ממתיירין גבי הוצאה
שלא לזרין כך הם ממתייריס גבי
טעמיה דרבנן דמקמי צממקנה
דטעמיה משום הוצאה הוא דלסוק:
ושמואל

דרך ארובה ביו"ט אבל לא בשבת אמר רב יוסף לא קשיא הא ר"א הא ר'
יהושע דתניא * אותו ואת בנו שנפלו לבור ר"א אומר מעלה את הראשון על
מנת לשוחטו ושוחטו והשני עושה לו פרנסה במקומו כדי שלא ימות ר'
יהושע אומר * מעלה את הראשון עושה לו לשוחטו ואינו שוחטו וחוזר ומערים
ומעלה השני רצה זה שוחט רצה זה שוחט א"ל אביי * במאי דילמא עד
כאן לא קאמר ר"א התם אלא דאפשר בפרנסה אבל הכא דלא אפשר
בפרנסה לא א"נ עד כאן לא קאמר ר' יהושע התם אלא דאפשר לאערומי
אבל הכא דלא אפשר לאערומי לא אלא אמר רב פפא לא קשיא הא
בית שמאי הא בית הלל דתנן * ב"ש אומרים אין מוציאין לא את הקטן
ולא את הלולב ולא את ספר תורה לרה"ר וב"ה מותרין דלמא לא היא עד
כאן לא קא אמרי בית שמאי התם אלא אהוצאה אבל אמטול לא אטו
מטול לא צורך הוצאה הוא: * מתני' * הבהמה והכלים כרגלי הבעלים
המוסר בהמתו לבנו או לרועה הרי אלו כרגלי הבעלים וכלים
המיוחדין לאחד מן האחין שבבית הרי אלו כרגליו ושאיין מיוחדין הרי אלו
כמוקם שהולכין והשואל כלי מחבירו מעו"ט כרגלי השואל ביו"ט כרגלי
המשאל וכן האשה ששאלה מחברתה תבלין ומים ומלח לעיסתה הרי אלו
כרגלי שתיהן * ר' יהודה פוסק במים מפני שאין בהן ממש: גב' מתניתין
דלא

כה א מ"י פ"ג מהל' יוס' וחליה הל' ו סמך ע"ן (גל) (גל) טו"ע א"ע ס' קסא ספ"ד:
כו ב מ"י פ"ג מהלכות יו"ט הל' ח טו"ע א"ע ס' מקו ספ"ד ג:
כז ג מ"י ע"ב פ"ג הלכה ד טו"ע א"ע ס' סימן תלח ספ"ד:
כח ד מ"י פ"ה מהלכות יו"ט הל' ט טו"ע א"ע ס' מקו ספ"ד ג:
כח [א] מ"י ע"ב הלכה ח טו"ע א"ע ס' ספ"ד א:
ל ח מ"י ע"ב הלכה כ טו"ע א"ע ס' ספ"ד י:
טו"ע א"ע ס' ספ"ד י:

רבינו הגאון

ולא חולצין ולא מיבמין.
בראיכא אח גדול ממנו
דאמרין מצוה בגדול
לייבם. ובחלו מאי טעמא
לא, גזרה שמה יכתוב
ירושלמי תני ר' חייא דין
דיני ממונות ב"ש ואין
דיני נפשות. ואלו הן
משום מצוה לא מקדישין
ולא מעריכין. מאי טעמא
משום דמחוי כמקח
ומכר. ולא מגבידין
תרומות ומעשרות. הני
מילי דטבילי במתבולא,
אבל דטבילי ביו"ט כגון
הלש עיסה לארשיי מנה
חלה וכיוצא בה, מפרשינן
וירובין ליה לכחן. הני
משום שיהו אין משום
א מצוה לא כו. ופריך ר'
יצחק לא מיבעיא קאמר,
לא מיבעיא שבות גרידתא
דאסור, אלא אפילו שבות
דמצוה אסור, וכ"ש שבות
ירושלמי. תנא * אין דין
ולא מקדישין ולא מגבידין
ולא ממאנין ולא חולצין
ולא מייבמין רשות, לא
מקדישין ולא מעריכין
ולא מחבירין ולא מגבידין
תרומה ומעשרות, כל אילו
ביו"ט קיזי בשבת. אין
בין יו"ט לשבת אלא
אוכל נפש בלבד. וכולן
שעשו ישראל בין אנוסין
בין שוגגין בין מידרין
בין מטיחין מה שעשה
עשיר בשבת, ואין צריך
לומר ביו"ט. אין בין
יו"ט לשבת אלא אוכל
נפש בלבד, והתנן משילין
פירות כו. ופריך רב יוסף
ולא קשיא מתניתין דהכא
ר' אליעזר היא ומתניתין
דמשילין ר' יהושע, דתניא
אותו ואת בנו שנפלו
לבור ר' אליעזר אומר
מעלה את הראשון כו. ודחי
אביי דילמא עד
כאן לא קאמר ר' אליעזר
גבי הבהמה שהיא בבור
עושה לו פרנסה במקומה
ואינו מעלה אותה משום
בפרנסה לה דאפשר לא
במקומה, אבל גבי פירות
שהן בגו אי אפשר שלא
יפסידם אלא אם כן משילין
הכי נמי דטרו. אי נמי

א. ונכרי כמב. דלאו דוקא גזירה דהא מרי' מ ורבנן דרבנן הוא, אלא הקדש היינו מרי' גופיה.

ב) אולי צ"ל משום שבות ליכא והי משום מלוה איכא משום רשות ליכא כו. ב) מוספתא דמילתין דפי' וס' הגי' אלו הן משום רשות לא דען וכו' ולא ימנינן אלו הן משום מלוה לא מקדישין וכו' וכו'.